

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

PIRMAS LIETUVIU DIENRASTIS AMERIKOJE

Vol. II

KAINA, 2c

Chicago, Ill., Penedėlis, Sausis-January 11, 1915.

Entered as Second-Class Matter March 7, 1914, at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

PRICE, 2c.

No. 8

Rumunija skubiai rengiasi prie kares

Londonė kalbama, kad vokiečiai apleidę Lille

Turkai neatsakė į Italijos ultimatum

RUMUNIA SKUBIAI RENGIA SI PRIE KARES

Bucharest, per Rymą, Jan. 10. — Rumunijos karės vyriausybė skubiai organizuoja špitoles ir lauko ambulansus ir renka gydytojus, nurses ir mielaširdystės seseris. Chirurgijos instrumentų, lininio audėklo špitolėms įieškoma po visą šalį.

oo

VOKIEČIAI BUK APLEIDĘ LILLE.

LONDONAS, Jan. 11. — Telegrama laikraščiai Daily Express praneša iš Bowlonge, buk vokiečiai tikrai pasitraukę iš francužių miesto Lille, ir buk jį užėmę anglai.

oo

VOKIEČIŲ ATAKOS ATMUŠTOS.

PARYZIUS, Jan. 10. — Karės ministerija oficialiai praneša, kad vokiečiai vis tebeužpuola savo priešus visame vakarų fronte, bet kad jie visur esą atmušti. Smarkiausi mušiai verda Soissons apskrityje. Vokiečiai padarė daug atakų, kad atsiėmus apkasus, kurie patekė į priešų rankas, bet jiems tai nepavyko. Soissons bombarduojamas.

oo

RUSAI PERGALEJO TURKUS JUROJE.

JETROGRADAS, Jan. 10. — Pusiauoficialis pranešimas sako, kad kučių vakarą, kuris Rusijoje pripuola 6 sausio pagal naują kalendorių, rusų laivynas užpuolęs turkų kruizerius Breslau ir Hamidieh Juodoje juroje ir padaręs jems daug nuostolių. Rusų laivai neduoda turkams gabenti vandeniu savo kareivių, todėl turkams ims daug laiko pastatyti didesnes spēkas užkaukazyje.

oo

TURKAI NEATSAKĖ Į ITALIJOS ULTIMATUMĄ.

LONDONAS, Jan. 11. — Nors laikas, kurį buvo Italija paskyrusi turkams, kad pasileisintų del Hodeidos incidento, pasibaigė, bet Londonė nieko negirdė apie tai, ka Italija ketina daryti toliau. Manoma, kad Italija nenori skubinties, kad neišrodytų, jogei ji tyčia išsauskusi karę su Turkija.

RUSU BOMBOS ISVIJO VOKIEČIUS IS APKASŲ.

PETROGRADAS, Jan. 10. — Vyriausis rusų kariuomenės vadas praneša, kad naktį iš 8 į 9 sausio ir sekančią dieną vokiečiai padarė keletą pasekmingų užpuolimų ant rusų kariuomenės šiaurinėje Lenkijoje ant kairiojo Vislos kranto. Mogely apelinkeje rusai, mētydami rankines bombas į vokiečius, išvijo juos iš apkasų.

oo

AUSTRAI SULAIKĖ RUSŲ ARMIJĄ.

VIENNA, Jan. 10. — Oficialiai pranešama čionai, kad rusų atakos pietinėje Lenkijoje buvusios atmuštos. Karpatoose atmainų neįvykė. Bukovinoje austrai sunaikinę du rusų kareivių būrių šaudomųjų mašinų ugnim.

oo

VOKIEČIAI TURI DA 5,000,000 KAREIVIŲ.

BERLINAS, Jan. 10. — Vokietija turi dvidešimt keturis armijos korpusų distriktus, kurių kiekvienam yra apie 200,000 vyrų landšturmo (antrojo laipsnio atsargo), taip jogei ji gali į karės lauką pasiųsti daugiau 5,000,000 kareivių.

oo

VOKIEČIAI ATMUŠĖ RUSUS.

BERLINAS, Jan. 10. — Vokiečių karės ministerija apskelbė šiandien, kad rytiniam karės teatre padėjimas neatšimainės. Mažos rusų atakos į pietus nuopės Mlawos buvusios atmuštos.

oo

BADAUJANČIŲŲ RIAUŠĖS BELGIJOJE.

AMSTERDAM, Jan. 11. — Iš Bruxelles'o telegrafuoja, kad Belgijos mieste Maitinelle iškilusios badaujančių žmonių riaušės. Minia susirinkusi aplink miesto valdybos namą ir išdaužusi jo langus. Kuomet policija padalinusi žmonėms duonos, riaušės pasiliovusios.

oo

ORLAIVIAI BOMBARDUOJA DUNKIRK.

PARYZIUS, Jan. 10. — Telegrama iš Dunkirk sako, kad koks tuzinas vokiečių aeroplanų bombardavo nedėlioje Dunkirk ir apelinke. Buvo numesta trisdešimt bombų, bet aukų nedaug.

—DeMar in Philadelphia Record.

Tie Mexikos revoliucionieriai vis neduoda Suv. Valstijų kapitalistams ramumo. Sudirbs kapitalistai plenus, kaip geriaus išnaudojus Mexiką, žiurėk Mexikos revoliucionieriai ir išardė jų plenus. O kadangi kapitalistų reikalai yra "visos šalies reikalai", tad, žinoma, Mexikos revoliucionieriai "neduoda ramumo" "visai" šaliai.

ORLAIVIAI ATAKUOS DOVER'Į.

LONDONAS, Jan. 11. — Vienas Zeppelinas ir trys vokiečių monoplanai perlėkė per Fures, Dunkirk ir Calais subatos vakare. Manoma, kad jie užpuolė Anglijos portą Dover. "Times" praneša, kad 16 vokiečių orlaivių buvę matyti ties Anglijos kanalu.

oo

MISIONIERIAI BADAUJA "SVENTOJE ŽEMEJE."

WASHINGTON, D.C., Jan. 10. — Šimtai misionierių ir kitokių religijos veikėjų kenčia bada "sventoje žemeje," sulig žiniomis, kurias apturėjo šiandien Godfrey Schilling, franciskonų ordeno narys. Sakė, turkai išmetė beveik visus franciskonus iš klostorių. Jeruzolime išvaikyti iš klostorių taip pat dominikonai, Stono Tėvai, benediktinai, sesers karmelitės ir k.

oo

NUMIRĖ LITERATAS WILDER.

ST. PAUL, Minn., Jan. 10. — Žinomas literatas ir humoristas Marshall P. Wilder numirė šiandien nuo širdies ligos ir plaučių uždegimo. Lavoną išveš į New Yorką pas nabašniko gimines.

Wilder gimė Genevoje, N.Y., 1859 ir gana jauname amžiuje pasižymėjo savo talentu. Prie geriausių jo veikalų priklauso "The Sunny Side of the street," "People's smiled with" ir "Smiling Around the World."

MUSIS PIETINIAM ATLANTIKE—ISMISLAS.

RIO JANEIRO, Jan. 10. — Havas agentūra negavo žinių patvirtinančių paskalas apie mušį tarp anglių kruizerio Invincible ir vokiečių kruizerio Von der Tann ties Rio Grande Do Notre. Manoma, kad tas mušis esąs ismislas.

Britanija nori susitaikyti su Suv. Valstijoms

Jane Addams peikia senąjį patriotizmą

Villa laimėjo mušį ties Saltillo

ANGLIJA ATSAKO Į S. V. PROTESTĄ.

WASHINGTON, D. C., Jan. 10. — Anglijos užsienio dalykų ministerija Sir Edward Grey atsakyme į prezidento Wilsono protestą prieš stabdymą laivų, gabenančių prekes iš Suv. Valstijų, sakoma, kad Anglija toliaus stabdysianti tik tai tuos laivus, ant kurių randasi kontrabandos dalykai, skiriami vokiečiams; jeigu kartais koks laivas busias sustabdytas be reikalo, tai Anglija atlygisianti nustolius.

Toliaus Grey nurodo, kad Amerikos laivai ikišiol buvę stabdomi ne taip dažnai, kaip Anglijai prikašic jama; tai matyti iš to fakto, kad Suv. Valstijų eksportas į Daniją, Švediją, Norvegiją ir Italiją paskutiniu laiku nepaprastai užaugęs. Ypatinai daug buvę gabenama iš Amerikos vario. Kadangi vario gabenimas š šalis, gulinčias šale Vokietijos labai padidėjęs karės laiku, tai Anglija spėjusi, jogei jisai buvęs skiriamas ne tiek neutralėms valstybėms, bet Vokietijai, ir todėl ji ėmusi stabdyti laivus.

Bet Anglija norianti padaryti kokią-nors sutartį su Suv. Valstijoms, kad ateityje tarp jų būtų kuomazžiausia nesusipratimų.

oo

VILLA LAIMEJO DIDELI MUŠI.

LAREDO, Texas, Jan. 10. — Villos kariuomenė pergalėjo generolą Antonio I. Villareal ir Maclovio Aerrera pulkus trijų dienų mušyje ties Saltillo. Sako, kad Carranzos generolai pralaimėjo del to, kad oficeriai nesupratę jų paliepimų. 650 priešų perėję į Villos pusę.

oo

GYVULIŲ LIGA TEBE-SIAUCIA.

WASHINGTON, D.C., Jan. 10. — Patirta expertų, kad tik tai 5 nuosimčiai mėsos, vartojamos šioje šalyje, padaroma iš visai sveikų gyvulių. Jeigu pripažinti netinkamą žmonių vartojimui mėsą visų gyvulių, kurie bent truputį serga, tai mėsa pasidarytų taip retas ir taip brangus daiktas, kaip paukščių liežuviai.

"Šukų ir kanopų liga" sergančių gyvulių užmušta jau 460 kaimeinių, bet liga dar vis nėra išnaikinta. Valdžia ketina įvesti geresnes taisykles apsaugojimui gyvulių nuo užsikrėtimo limpančiomis ligomis.

JANE ADDAMS PASMERKIA SENĄJĮ PATRIOTIZMĄ.

WASHINGTON, D. C., Jan. 10. — Moterų taikos konvencija, kuri susirinko Washington, parengė didelę viešą susirinkimą. Jane Addams iš Chicagos, laikydama jame prkalbą, tarp kitko pasmerkė tą patriotizmą, kurio buvo išgentkartės į gentkartę mokinami žmonės. "Tikras patriotizmas — sako, ji — yra tarptautinis." Svarbiausias už visą ką dalykas yra žmonijos labas. Jaunomenės auklėjime turi būti didesnė rolė pavesta moterei, nes ji daugiau, negu vyras, mokanti branginti žmonių gyvastis.

Jane Addams tapo išrinkta Moterų partijos prezidente. Tos partijos programą, priimtas Konferencijoje, yra sekamas:

1. Tuoj sušaukti neutralių šalių konvenciją, kad greičiau įvykinus taiką.
2. Apriboti valstybių ginklavimąsi ir paimti valstybėms savo rankas ginklų pramoniją.
3. Organizuota kova su militarizmu Suvienytose Valstijose.

4. Auklėjimas jaunuomenės taikos idejų.

5. Demokratiška užsienio politikos kontrolė.

6. Didesnis humanizmas valdžios, praplatinant teises.

7. Artimesnis suitarpe atskirų tautų.

8. Laipsniškai organizuoti pasaulį taip, kad teisė užimtų karės vietą.

9. Pastatyti tarptautinę policiją vietoje lenkyniaujančių tarp savęs armijų ir laivynų.

Pašalinti ekonomines karės priežastis.

11. Kad šios šalies valdžia paskirtų vyrų ir moterų komisiją, kurios tikslu būtų įsteigti tarptautinę taiką.

oo

PAZEIDĖ AMERIKOS LAIVĄ.

NEW YORK, Jan. 10. — Laivas Bayome, Ward linijos, šiandien sugrįžo į New Yorko portą su didele skylė šone, kurią pramušė kažin koks nežinomas karės laivas penkiolikoje mylių nuo Sandy Hook. Laivas nepaskendo tik tai delto, kad sunkieji kroviniai buvo nūmai atimti iš tos laivo pusės, kuri buvo pažeista. Bayame kapitonas sako pažinęs, kad laivas, kuris užpuolęs jį, buvęs anglių kruizeris.

NAUJIENOS

The Lithuanian Daily News

Published daily, except Sunday, by Lithuanian News Publishing Company, Inc. Address: Naujienos, 1840 S. Halsted St., Chicago, Ill. Telephone, Canal 1506

Terms of subscription: In Chicago, by carrier, per week 12 cents; by mail, one year \$6.00. Outside Chicago, by mail, one year, \$5.00;

Entered as Second-Class Matter March 7, 1914, at the Postoffice at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

NAUJIENOS

Pirmas Lietuvos dienraštis Amerikoje. Čia iš Chicago kasdien, išskyrus Nedėlius.

Leidžia Naujųjų Bendrovė.

Prenumeratos kainos:

Chicagoje — per išnešiotojus 12 centų savaitėje. Paštu siunčiant, Chicagoje metams \$6.00, pusę metų \$3.50.

Kitur, ne Chicagoje, metams .. \$5.00

Pusei metų .. \$3.00

Trims mėnesiams .. \$1.75

Dviems mėnesiams .. \$1.25

Europoje, metams .. \$7.00

Pavieniu dienraščio numeriu kaina 2c.

Adresas: Naujienos, 1840 S. Halsted St., Chicago, Ill. Telefonas, Canal 1506.

101

Redakcijos Straipsniai

Tautiškosios laikraštijos tyruose pakilo mažiau vėtra. Vadinamas „juokų ir satyrų“ laikraštis „Tarka“ užnūga, mandagiai pasiteisindamas prieš visuomenę, jogei dabar esąs ne tam laikas, kad juokus darytų, kaip „Tarkos!“ darius. Laisvamanių organas pereina į kitos redakcijos ranką, nes „Laisvosios Minties“ įkūrėjas jaučias reikala pasisėsti. Apie „Vienybę Lietuvos“ rašo du laikraščiai (mes irgi butume galėję parašyti, nes turėjome žinių), kad jai grasi nanti licitacija, jeigu dabartiniai josios leidėjai neišmokėsia nabašniko Paukščio giminėms jo dalies.

Visai neseniai praskambėjo žinia, kad tautiškoji „Ateitis“ pasijutusi esanti tokiam padėjimui, jogei ėmusi svarstyti, ar pagelbėti jai tankesnis ėjimas. Tankiaus eiti ji tečiaus, mātama, dėl savo „vėžiško“ prigimimo neįstengia, tai dabar reikės palaukti, kas toliau su ja dėsīs.

O tautiškaianarhistiškas „Darbininkų Balsas“ daro tokias konvulsiviškas pastangas atkreipti į save žmonių akis, kad negali būti jokios abejonės: nē patankinimas, nē pareitinimas, nē patriotizmas nē sąjotazas — nieks jo nepagydyds.

* * * *

„Musų Draugija“ ketina neilgo pasirodyti. Jos redaktus p. Pr. Butkus sako, kad jam numeriai jau esanti beveik prirengta medžiaga. Už keleto dienų „Musų Draugija“ galėsianti eiti į spaudą.

Chicago Lietuvos Draugijų Sąjungos organas bus pirmutinis tos rūšies apsirėikimas pas lietuvius. Minėtąjį laikraštį leis neprivatinis biznierių ir ne viena kokia kuopa arba draugija, bet įvairių draugijų susivienijimas.

Ji turės labai svarbų uždavinį — padėti susiorganizuoti didžiausios lietuvių kolonijos žmonėms.

Girdėti kad vietinės draugijos yra gvyai užsiinterasavusios busimuoju Ch. L. D. Sąjungos organu. Bet jis ras, žinoma pasisekimą ir už Chicago ribų, kadangi iš jo bus galima patirti Chicago draugijų stovis ir veikimas.

o o o o

Laiškų į „Draugo“ redakciją „Tarkos“ redakcija ir administracija praneša, kad ji sustojusi neapribuotam laikui. Priežastis esanti ta, kad lietuvių visuomenėje atsiradę svarbesnių reikalų, negu juokų laikraštis.

Bet nepasakoma, ar tie svarbesnieji reikalai atitraukė nuo „Tarkos“ jos leidėjus ar skaitytojus.

Apžvalga

Keistu antgalviu straipsnis tilpo paskutiniame „The Masses“ numeryje: A. F. of L. Syndikalizmas. Amerikos Darbo Federacijos sindikalizmas! Ar tai galimas daiktas. Ta darbo unių sąjunga, kaip visiemis yra žinoma, skaitosi didžiausiu priešu I. W. W., kurie skelbia sindikalizmo idėjas. Ir kad ji dabar pati koki-tai savo sindikalizmą? Bet paklausykite ką sako „The Masses“:

11,000 balsais prieš 8,000 Amerikos Darbo Federacija nutarė atvesti agitaciją už astuonių valandų darbo dieną visiemis samdininkams.

Kuo išaiškinti tokį atsitikimą? Minėtas laikraštis randa, kad gali būti dvi priežastys, pastūmėjusios Federaciją prie tokio nutarimo.

Viena, — sakosako įsiai, — daugelis unių Federacijoje išgavo sau astuonių valandų darbo dieną pagal organizaciją. Jos yra išlavintų (skilled) darbininkų unių, uždarytos paprastiesiems darbininkams, ir jose viešpatuoja užsiganėdines konservatizmas visų aristokratų. Pakelti kitų darbininkų algas iki savo algų lapsono reikštų panaikinti savo privilegiją. Dailidės kaip tik dabar pradeda agituoti už šešių valandų darbo dieną, todėl legalė astuonių valandų darbo dieną visiemis darbininkams būtų priešiniga tai agitacijai. Nėra abejonės, kad šitas dalykas buvo viena priežastis to Federacijos pasielgimo.

Tečiaus, pasak „The Masses“ buvusi da antra priežastis, tai — tą nuomonę, Federacijos prezidento ginama, kad politiškos agitacijos kenkia industrialėms organizacijoms. Kad darbininkai imsis politikos, tai —

unijos apsnusta, ir laukia įstatymo, kuomet jos galėtų atiekti greitesnių laimėjimų tiesioginiu veikimu; ir ant galo kada įstatymas išleistas, tai jos neturi galės priiversti, kad įsiai būtų pildomas. Politiškos agitacijos tikslas turi būti išgavimas politiškių teisių darbo unių kovai, bet pati kova turi būti industrialė.

Žodžiu, —

sindikalizmo dvasia, priešingo politiško judėjimo vilnis, kuri buvo pagavus tiek daug revoliucinių socialistų šioje šalyje, rado prielankią dirva taip-pat ir Amerikos Federacijoje.

Tai yra, be abejo, tiesa. „Aidabliečiai“, kurie su tokia didele panieka žiuri į „federeišius“, tikrenybėje yra tikri jų broliai. Politikos klausime jie, taip vieni, kaip ir antri, yra reaktionieriai.

o o o o

„Laisvojoje Mintyje“ Dr. J. Šliupas atsisveikina su visais savo „mielais draugais ir maloniais nedraugais“ ir sako:

Pasenau. Tai ne stebuklai. Visi pasenstame. Bet aš pasenau, Jums, Lietuviai, bedirbdamas. Ir dirbau iš visų savo pajėgų, iš visos širdies. Neuzdėjau apgavimų klynykų, nē apgavimų bankų, nē šlap apgavimų istaigų. Aš patsai ypatingai n'esi „nuitešes“ niekam pinigų. Ką dariau savo gyventme, viską dariau — bona fide. Jeigu turėjau kokias skolas — o turėjau jų nemažai, — aš stengiausi jas padengti sulę paskutiniam skaitui. Neskyti tapu apgautas kitų, bet kas netapo apgautas, jeigu arimui viso labo trokštą?

Po to, išskaites, kiek įsiai skolų atidavęs ir kiek palikę jam kiti skolingi, p. Šliupas kalba:

Šiadien-gi pats senstu. Akių šviesa nebetarnauja man, kaip seniaus. Nors „L. Minti“ norėčiau redaguoti, bet nebegaliu tiek

rašyti, kiek pirma rašiau. Todel ir turiu perduoti ją rankosna jauniesnių žmonių, kurių ir sveikata ir energija lūdi, kad sveikata mintis, tėvynės ir tautiečių meile perimta, neieis „L. Minčiai“ nukrypti į šuntakius. Visą įsitikėjimą turiu į pastangas p. Zigmo Vitkausko, auklėtinio Valparaiso universitetės, ir manau, kad jis tes mano darbą toliau, tik su didesne įstanga, su didesne pastanga...

P-as Šliupas da neketina visai paliauti rašes ir kalbėjes, bet vaisingo darbo laikai jam jau, žinoma praėjo. Reikia jam pripažinti tiesa, kad po 35 metų smarkaus veikimo — neveizint, kaip mes tą jo veikimą vertiname — įsiai pilnai užsitarnavo pasilsio.

Skaitytojų Balsai

PRIE STRAIPSNIO „DELEI PANAIKINIMO SVAIGINANČIŲ GERIMŲ“, TILPUSIO „NAUJIENŲ“ 153 No.

Gerbiamoji Redakcija! Negaliu susilaikyti neprišuntęs širdingo ačiū tiek p. St. Bakanui už parašymą, tiek „Naujienuoms“ už atspausdinimą to teisingo straipsnio, nes, mano nuomone, toksai straipnis tai reitenybė.

Aš turiu prisipažinti, kad man jau darydavosi nuobodu beskaitant laikraščius, ypatingai hygieniškaiki-moksliskų straipsnius apie kenksmingumą degtinės. Naikinti degtinę vien tik dėl sveikatos, išrodinėjant su paveikslų pagelba, kokie girtuoklių inkstai, jaknos, širdis ir t.t., yra tai darbas pradėtas nuo atbulos galo, nes gilinantis į tuos klausimus, galima prieiti iki to, kad sunku bus beatskirti, kur čia alkoholio veikmė, kur kitokių priežasčių.

Tikriausias ir visų aiškiausias argumentas tai medžiagiškis bledis, kurią neša girtuoklystė ir biauurs darbai, kuriuos žmonės padaro girti budami. Šitie faktai taip aiškūs, taip pertikrinantys, kad ir be apšvietimo, patamsėje, yra matomi. Ant šitų faktų remianties reikia girtuoklystės šaknis pakirsti, įstatymu keliu uždraudus svaiginančius gerimus vartyti bei pardavinėti, o ne šakas apkarpinėti, kaip tai daroma, kuomet tik nurodinėjama svaigalų kenksmingumas sveikatai. Kol šaknys neišnaikintos, tai jos leidžia naujas atžalas.

Tvirtinimas, kad uždraudus pardavinėti degtinę viešai, žmonės patys pradės ją vartyti ir pardavinėti slapiai, neturi pamato. Jog ir dabar, kuomet tarp viešojo pardavinėjimo taip lengva pardavoti slapiai, pelnas nuo tokio pardavinėjimo būtų nemažas. O vienok kaip mažai atsiranda žmonių, užsiimančių tuom, nes prisibijo pabaudų. Gi išnykus viešamjam pardavinėjimui, slapstasai dar labiau bus suvaržytas. Pagaliaus, įstatymai, draudžiantys alkoholinių gerimų bižnį, gali būti dar labiau paastrinti.

O surasti slaptas degtinės vartymo vietas policija visuomet sugebės. Nes jeigu ji užuodžia revolverį kišenėje, jei ji iškrapšto iš po pastogės giliai užsleptas brošiūrėles priešingai valdžiai (Amerikos policija brošiūrų palėpėse neįieško. Red.) arba suranda kur nors už sienų apmušalų mažiausį popierėlį, duodantį jai progą suiekti slapta suokalbį prieš valdžią, tai suradimas slapto degtinės vartymo istaigos bus tik menkniekis.

Gi kalbant apie hygienišku-mą dabar vartojamųjų svaigalų, reikia tik atminti šitai — ar galima surasti kur nors ką nesivaresnio, kaip penkcentinė „pantė“ alaus? C. J.

galima surasti kur nors ką nesivaresnio, kaip penkcentinė „pantė“ alaus? C. J.

APIE VOKIEČIŲ SOCIALISTŲ TAKTIKĄ.

Nenoriu kritikuoti nepamatodamas savo kritikos faktais, bet kuomet pasirodo, kad tikant tokių pamatų galima remties, tai ir aš pasistengsiu parodyti kaltę ir nekalte.

„Naujienu“ 144 N. patėmijau Redakcijos straipsnį, kuriame labai teisingai Vokietijos socialistai. Bet visgi iš to straipsnio neaišku, kodel Vokietijos socialistai pritarė karei. Redakcijos straipsnyje minima, kad tik paskutiniai tamsuoliai gali reikalauti nuo socialistų nepripažinimo tokiam karės laike kaip dabar (Ne taip. Red.).

Tiesa, socialistai visumet buvo ir yra kareiviai už žmonių gerovę, tik ne už kalžerį ir carą. Bet vokiečiai socialistai, pritardami kaizeriui, kuomet jis del apginimo savo šalies užpuolė laisvąją Belgiją ir Franciją, ištikro padarė klaidą. Ir tos šalys, turinčios daug didesnį laisvę daug daugiau socialistų (? Red.) buvo prisprotsoti į karę, ginties nuo užpuolimo kruvinos Vokietijos.

Tiesa, Vokietijos socialistai ragino Francijos socialistus stoti išvien ir sunaikinti Vokietijos sostą (kuris, girdi, užpuolęs ramias šalis), nors karei ir jie patys pritarė.

Iš to aišku, kad Vokietijos socialistams rupėjo ne šalies apginimas, bet visai kas kita, būtent: pasiliuosavimas iš po jungo, kuris juos slėgė.

Kodel socialistai pritarė karei? Todel kad kitaip jie negalėjo pasielgti, nes matė pavojų visos šalies socializmui, pradžutį ir pralaimejimą, jeigu būtų pasipriešinę, nes kaizerio armija būtų priverstinai varius juos kariauti. Butų tuomet kilusi da viena kruvina naminė karė, ir tokiu būdu dar daugiau pražudyta nekaltų žmonių.

Taigi Vokietijos socialistai, permatydami kad jie negali užkenkti karei, numanydami kad jie dar permažai turi spēkos ir balsavo už karės kreditus. Jie taip darė nenorėdami sukelti ant milijonų žmonių galvos persekiojimus, kurie būtų užkenkę revoliuciniško socializmo idejai internacionalui ir tai tvarkai, kuri turi ateiti dabartinei sugriuvus. S. M. J.

IŠ LIETUVOS

Karo Vaizdai

Vokiečiai Gaurėje (Ras. pav. netolies Tauragės.

Rugsėjo 13 d. išėjus mūsų kariuomenės žvalgais iš Gaurės dvaro, pribuvo pavakarę apie 30 prusinių dviratininkų su dviem raitais oficeriais ir iskrėtė dvarą įeškodami musiškių. Nuomininko p. Radvilavičiaus nebuvo namie, kiti irgi išbėgiojo; suradę vieną tarnaitę saikino ją, šnekindami vokiškai, lenkiškai ir rusiškai, kur dingo mūsų kariuomenė, kiek čia jos buta, kame yra šeimininkas? 14 rugsėjo sekmdienėje kunigai, nujausdami greitą apsilankymą nekviestų svečių, anksti atlaikė pamaldas, per kurias matoma buvo bažnyčioje nepažįstama moteriškė ir viriškis liuteris, kuriuos vietiniai žmonės paskaltė šūpals. Žmonės verkšleno per pamaldas tose nepaprastose aplinkybėse. Aiškiai matoma buvo gresiantis išsiblašymas mūsų parakvijos ir jos va-

dovų, kurie tą pačią dieną pasišalino iš vietos. 15 rugsėjo baisiai lijo, niekam neatėjo galvon, kad vokiečiai drįstų lankyties mūsų apielinkėje tokiomis keliais ir per tvinkstancias upes, bet apsirikta.

Darbstus pruseliai pusdienyje jau buvo dvare, atrado visus arklius, liepė pakinkyti, priskrovė pilnūs vežimus naudos, ypac grūdų, išneršė visą dvaro turtą ir susikrovė visokius brangesnius daiktus, indaujas pasiliko kitam kartui, sukrautuosius gi liepė vežti dvaro darbininkams. Tauragė. Visur įieškota pinigų, atradę senas 5 kapeikas nesididžiuodami paėmė ir tas.

Iš dvaro didelis būrys kelių dešimtų žmonių leidos į Gaurės miestelį. Mandagiai pasisveikinę su žydėlais skubino klebonijon vieni per gonką, kiti per virtuvę subruzdėjo į vidų. Klebonijos šeimyna buvo kotik po pietų, vežimas su pakinklais stovėjo daržinėje prikrautas ryšulių, drabužių ir visokios mantos, kad tuojaus išvežus, kaip tik sustos lietus, bet jau nebesuskubta. Klausia namiškių vokiškai, lenkiškai ir rusiškai, kame yra kunigai, visiems pasisakius nesusprantant kitaip, kaip lietuviškai, vokiečiai pradėjo maišyti lietuviškus žodžius, tai ir kleboniškaiai pasakė, kad kunigai išvažiavo kažkur šiaulių link. Du kareiviai paėmė klebonijos šeimininkę tarp atstatytų šautuvų vedėsi ją į klebono kambarius, reikalaudami atrakinti visus uždarus, bet klebonui užmirus palikti raktus arba ir visai užrakinti uždarus, buvo išplėsta komoda: stalas rašymui, visi popieriai išversti ant žemės, smulkus variniai pinigai atimti. Pasiėmė iš klebono kambario visa, kas tik galėjo tikti praktiskam gyvenimui: peilį popieriams pjaustyti, paminklynę cigarnę, rašomasias pluksnas, korteles vizitkoms rašyti, patėines markes ir kitus net mažmožius.

Dokumentai neturintys jiems reikšmės visi paliko jų neužkabinti.

Tuo tarpu kiti šeimyninkavo apie staldus ir daržines liepė pakinkyti au namie likusius arklių į geresnį vežimą, išrankiojo visas virves, branktus, maišus paskui prie klėtės prizaivę prisipylė kiek galėjo geresnių avių, pasiėmė mėsos, kiek ten buo, ryšulys pritaistytus išvežti, dargi atradę kažin kokios moteriškos vežimą su dviem arkliais pas špitolę ir tuos paėmė talkon klebonijai tuštinti. Klebono bernas pasirodė jiems persenas neišgalis; pamuštravoje ji ir patampė sudrožė per kuprą ir paliuosavo jį nuo patarnavimo.

Atlikę „sunkų darbą“ klebonijoje, „svečiai“ ėmė viešėti: iškraustė indaują, atrado duonos, saldžių pyragaičių, salcesonų, įieškodami degtinės, kurios vietoje pasipainiojo konfiturai. Visa valgė, kas patiko. Šeimyninikei sakė: kunigs vyno.... Kuri atradusi suylstyla iš visokių bonkų padugnės atnešė svečiams surugusio skystimo. Už tą svetingumą ji gavo kumpiuką mėsos ir duonos puskepalį nors tam kartui pavalgyti, mat ir jų esama geraširdžių. Klebono apsiaustus atidavė dvaro vežikams.

Zakrastijono motina glostydama kereivį sako: Herr, zvei schveine, o tas ramina ją: Nein, nein. — Visiems apleidus klebonijos kiemą, vienas senas landveras sugrįžo, nusivedė klebonijos tarnaitę paupės pakrantėn ir pradėjo ją draskyti,

ti, jai šaukiant subėgo kitos moteris ir niekšas paliko kaip geleželė kandės. Po to prasi-dėjo žmonių slapstymasi su gyvuliais po krumus, vokiečių vardas tapo pas kaikiuriuos keiksmu, upas jaunimo karin-gas; šio meto šaukiamieji tarnystėn šokinėdami ir dauuodami išvažiavo.

Vėplys.

(„Ryg. Garsas“)

VILNIUS. Vilniaus lenkai įsteigė čia skyrių nukentėjusiems Lenkijos gyventojams šelpti. Patsai draugijos centras — Peterburge. Skyriaus komitetan išrinkta šie: pirm-ninkas A. Chominski, pirm padėjėjas, V. Dumas atstovas V. Bankovski, komiteto nariai Bogusewskis, J. Hlasko („Kur. Lit.“ red.), Klott, kunig. Kuleša, Nagrodzki, pris. adv. Sumorok, Wenclawska, Zukowska, sekretoriai — Stanievicz ir Bociarski ir išdinknas Koncza. „Gaz. Codz.“ šį komitetą pavadino „Lietuva—Lenkijai.“

Baisus atsitikimas. Kizių kaime (Mariampolės apskr.) buvo toks atsitikimas. Ukinko Kizio sunus kokios 17 metų, radęs lauke, parsinešė namon netrukusią granatą (musų laukuose buvo mušiai) ir ėmė krapštinėti, nes jam rūpėjo, kas yra viduje. Krapštoma granatą sprogo ir vaiką sudraskė: nelaimingasai mirė baisiausiuose sopuliuose. Kitas netoli buvusiis brolis lengvai sužeistas.

Sis baisus atsitikimas tepamoko ir kitus atsargumo: geriausiai būtų, rodos, tokių daiktų visai nejudinti, nes labai pavojinga. Sodžiaus Tėvynainis.

Nepaprastas metalas. Italų laikraščiai praneša anot „R. Rund.“, kad Vidurinėje Azijoje Namango kalnuose pasisekė surasti naują metalą, minkštą tamsois varšos ir gan svarų. Betirinėjant jį chemiškose laboratorijose patirta labai nepaprastos ypatybės, būtent: sumaišius jį su siera atsiranda toks šaltis, kad tuojaus persprogtas stiklinis indas, kuriam randas mišinys. Todel tirinėjimas prisiejo daryti geležiniame inde. Buvo atneštas didelis akmuo ir kaip tik ant jo uždėjo mišinio, akmuo tuojaus perskilo be jokio sprogi-mo be čirškėjimo, vien tikta! nuo nepaprasta šalčio. Dar keisčiaus, kad naujas metalas sumaišytas su alkalijais, t. y. su daiktais, kurie turi savyje šarmo, k. va: (pelenai), tenas, košeinas, strichninas ir tt., darosi daug lengvesnis, nustodamas penktos dalies savo svaramo. Taiigi visi kiti daiktai, kurie susiduria su nauju metalu, darosi daug lengvesni. Bejieskant atrasta centralinėje Azijoje nemažai sluogsniai to nepaprasto metalo.

(„Ryg. Garsas“)

Vokiečių cenzura. Vokiečiai Lodziaus miestą užėmė 25 d. rugsėjo ir išbuvo čia lig 17 spalį. Įžengus miestan buvo sukviesti tarybon redaktoriai visų 7 laikraščių. Ejo tada šie laikraščiai: 1 rusų „Lodzinsk. Listok“, 3 lenkų: „Novy Kurjer Lodzki“, „Rozwoj“ ir „Nowa Gazeta Lodzka“, 2 vokiečių: „Lodzier Ceitung“ 1913 m. nušventęs 50 metų jubilėjų, „Neue Lodz. Ceitung“ ir 1 žydu — „Lodzier Tageblatt.“

Jiems buvo apreikšta, kad įvedama vokiečių kariškoji cenzura ir del mažiausios pasipriešinimo laikraščiai bus priden-giami. Rusų laikraštis išleido tik kelius numerius ir patsai prisidengė.

Pirmu vokiečių cenzoriu buvo paskirtas landšturmistas su indomia pravarde Russland (t. y. Rusija), buvęs Poznaniaus mokslo agygardos inspektorium. Bet jis nemokėjo nei lenkų, nei rusų, nei žydų kalbos ir jam viską reikėjo verst.

Po kelių dienų jo vieton būvo paskirtas tulas iš "lenkų kariuomenės." Bet ir jam cenzoriaus pareiga pasirodė persunkti. Tada jų vieton buvo paskirtas štabo oficeris Krato. Jis išbraukdavo lig 200—400 eilučių, o kartais ir daugiau. Palikdavo tas vietos neužpildytas, bet ir tai buvo uždrausta. Draug su Krato ir po jo cenzoriaus pareigas pildė žinomas lenkų rašytojas Jurgis Zusloviskis, oficerius vieno legijono lenkų kariuomenės. Vokiečių reikalą jis gynė labiau negu tikrieji vokiečiai.

Paskutiniu cenzoriu buvo paskirtas vokiečių landšturmistas, buvęs kariškasis teisėjas. Taisai stropiai laikėsi nutarimų Gaago konferencijos ir įstatymų ir redaktoriams paaiškino, kad jie turi pildyti tik įstatymiskius vokiečių reikalavimus. Taip, jis išbraukė žinią apie pavadinimą nekurių Lienkijos miestų vokiškais vardais, paaiškindamas, kad galutinas priėjimas užkariautų kraštų rokuojasi tik padarius taiką.

Paslapčiomis Lodziun patekdavo lenkų ir rusų laikraščiai iš Varšavos. Kavių tarnai už tokio laikraščio perskaitymą imdavo nuo savo žmonių svečių lig 50 kap. Daug laikraščių vokiečiai gabendavo iš Berlio ir jie čia pasirodydavo jau antrojo dienos. Lodzius buvo sujungtas telegrafu per Seredį su Breslavu, bet tasai telegrafas tarnavo tik kariškajai žinibai, kaip ir telefonas į Petrokovą. Savo kariškus apskelbimus ir pranešimus vokiečiai skelbdavo taipgi vietos laikraščiuose. Lodzius turi gyventojų lig 500 tukst.

PANEVĖZYS. Čion atgabenta gydyti sužeistųjų kareivių. Sužeistieji vietinių žmonių labai užjačiami. Valgymų visokių ligonis susilaukia iš visur. Panevėžio gydytojai iš ankščiau prisirengę gailėstingas seseris iš vietos panelių. Tais reikalais daug rūpinasi ir Dr. Venslavas. Antras daktaras — lietuvis Sliakas yra išvažiuojęs karan.

Dedvyžiai, Vilkaviškio apskr. Šios apielinkės gyvėlojai ne tik ką turėjo maityti vokiečių kariuomene, bet dar jiems ir pinigų turėjo sumesti. Taip Rumokėlių kaimas, varu spiriamas, sumetė 47 rub. Iš Dedvyžių dvaro šeimininkės atėmė 25 rublius. Iš beturtės moterišės Varugienės atėmė paskutinius pinigus, kiaulę ir linus. Iš Rementiškių ir Dedvyžių dvaro vokiečiai išsivarė veik visus gyvulius. Vietomis čia matyt daug trobų sulaužytų, o tvorų niekur nėra. Yra nemaža "brolių kapų." Žmonės čia labai sirgti pradėjo. Trumpu laiku, vien tik Rementiškių dvarė mirė 9 žmonės.

Pilviškiai, Mariamp. apskr. Traktieriams ir aludėms išnykus atsirado daug arbatinių. Pirmiaus daugumas vyrų iki sutemos prie stiklėlio degtinės — alaus laiką gaisindavo. Dabar jų vietoje moterėlės geria arbatos ir ramiai šnekučiuoja, o vyrai, negaudami degtinės, skubia namo. Tai sulaukėme laiko, kad vyrai už moteris greičiau namo grįžta. **I. R. Kas naikina smukles, — o**

mes mokyklas! Treji metai atgal valdžios pasiūlyta buvo musų seniūnijai mokykla. Sūeiga sutiko ir davė Apirbų sodžiui būlą mokyklai ir mokytojui. Iš pirmo karto pildė pilną mokyklą vaikų. Žmonės džiugėsi galėsią apšviesti savo vaikus, ypač mažamečiai, kurių gal tik 5% mokėjo savo vardą pasirašyti. Šių metų pradžioje buvo nutarta statyti mokyklos namas, kuriai net keli sodžiai žadėjo duoti žemės. Išrinkta buvo Meliunų sodžius. Jradėta vežti ir medžiai.

Bet atsirado trukdytojų, kurie visokiais būdais stengėsi "tos peklos nusikratyti." Nors ir mažai buvo pritarėjų, jiems pavyko sustatyti nutarimas, kad nuo mokyklos atsisakoma. Suvežtieji medžiai atiduota Gučiunų mokyklai. Nėgana to jų užvestos bylos ir paduota skundas prokurorui ir mokslo globėjui, kurie skundžiami kaimynai. Surinkta parašų iš tamsių žmonių, kurie tardomi nemokėjo paaiškinti nė kam pasirašę nė ko skundžiasi. Žinoma, skundai nuėjo vėjais, kaip ir pinigai, degtinė, gaislas, kurie buvo paleisti byloms, važinėjimams. Kaip didieji mokyklos priešai ir jos griovėjai, pasižymėjo Vizbaras (Apirbų) ir Daukas.

Meliunų mokykla visgi sugriauta nebuvo. Tas griovėjų nutarimas matomai buvo atmestas, nes jame dalyvavo tik ¼ dalis rinktinių vyrų, o kiti rašėsi, jau po sueigos atvažiuojo. Dabar atėjo paliepimas, kad vėl vežtų medžius Meliunų mokyklai, atvažiuo ir mokytojas, kuris jau rengiasi pradėti mokslo.

Kaip žmonės brangina mokyklą matome iš to da, kad kits Apirbų ukininkas Vizbaras, matydamas įstant Meliunų mokyklą, įsiekio draugo, kad dviese pastačius mokyklą, ir vienas siulė pusę tiek žemės. **Vejo albalis.**

VILNIUS. Dailininkų diena. A. Zmuidzinavičius dailės dr. jos vardu mums praheša, kad gruodžio 8 d. Vilniaus dailininkai ir artistai be tautų skirtumo rengia "dailininkų dieną." Jos pelnas skiriamas nukentėjusiems nuo karo Suvalkų, Kauno ir Gardino gub. gyventojams.

Tą dieną bus taip pat išleistas laikraštėlis "Vienadienis" penkiais kalbomis: lietuvių, lenkų, rusų, gudų ir žydų. Jo redakcija kreipiasi prie visų laikraštinių, rašytojų, poetų, humoristų ir dailininkų, kad jie atsistytų tam leidiniui savo veikalų parašytų gyvosiomis dienomis temomis ir neilgesnių 100 eilučių. Laukiami ypač: straipsniai, novelės, apysakos, poezija, juokabylės, mintys, piešiniai ir karikatūros. Veikalai siųsti reikia (ligi 27 lapkričio) šiuo adresu: Vilno, Zavalna, 2 Chudožestvennoje Obščestvo.

Leidimo redakciją sudaro visų 5 tautų atstovai; lietuvius atstovauja tuo tarpu, kiek mums žinoma, dailininkas A. Zmuidzinavičius ir Z. Zemaits.

Viešniai, Šiaulių pav. Rinkliava. Čia 9 — X buvo surengta rinkliava "Raud. Kryž." naudai. Dalyvavo mokiniai vietos augštosios liaudies mokyklos. Matant mokinių prielankumą žmonės noromis aukavo. Surinkta 204 rub. ir daiktų. Priešrinkiant auklėtiniai visa procesija tvarkingai perėjo gatvę. Parašai ant pla-

katų buvo rusų ir lietuvių kalba. Tik parašų nesugebėta taisyklingai užrašyti. **Yletė.**

Biržai, Panev. pav. Vietos ligoninėje yra sužeistųjų kareivių 3 lietuviai, 3 lenkai, 4 rusai ir dar atvešią 15 žmonių. Žmonės čia atsidėję dirba, kad palengvinus kariaujančių vargą. Moterys mezga tai čiuokles, tai parenka sužeistiesiems drabužių. Neseniai rinko tabaką del kareivių ir pozicijas. Draugijų gyvenimas apmires. Gaudime iš Vokietijos laišku, kuriuose belaisviai skundžiasi mažai valgyti gauną. **P.**

Ilakiai, Telšių. pav. Pirmiaus žmonėms nė veltūti negalėjai laikraščio įduoti; ar pradėsi balsu skaityti — bėgs šalin. Odabar kad pradėdi skaityti, apstoja didis žmonių ratas: nė skaitytojus nebematyti. Visi karu idomauja, o laikraščių negali gauti. Į vartotojų draugiją pareina, bet šiam laikui jų neužtenka. Yra du škaplėninkai, bet tie nė žinoti nežino, kokie laikraščiai išeina Lietuvoj. Į draugiją atėjus kuriam pažangos laikraščiu, jis turi išeiti pirma per jos cenzura.

Karui prasidėjus žmonės suvis proto buvo netekę. Naktimis nestovėjo, savo trobose danginosi į tankius krumus su visų savo turtu; sako, kad degs troba, bent turtas paliks. Bet visą baimę sukėlė čia musų viršaitis. Vieną šventadienį, paėmęs popietis ir rankas, tuoj po sumos bėga par miestą, šaukdamas: — Bėkit, bėkit namo skubiniai ir važiuokit į Mažeikius su visu turtu. — Prusas — jau Skuode yra dega visas Skuodo miestas.

Moterėlės, išgirdusios toki viršaičio šauksmą, visai sustingę: neišmano ką bedaryti. Lauminkus vėl liepė ginti — lai važiuoja į Mažeikius. Vyrai pradėjo sakyti: "Bėne viršaičiui galvoje negerai yra, lyg protą pametęs bėgioja po miestelį šaukdamas." Kitos moterėlės iš tokiu šaukimu, ypač netekusios vyrų pradėjo net sirgti proto ligomis, viena ir pasimirė iš didžios, kančios.

A. Špokas. **Kalvarija,** Suv. gub. Valdžios liepimu kraustosi iš Suvalkų gub., šio apskrčio gyventojai vokiečiai. Dauguma jų keliai į Vilniaus gub.

Igliskėliai, Suv. gub. Karo "žaislai." Girdėti, kad kur ten Igliskėliuose ar dar toliau piemenys rado keliolika šautuvų. Tuojau buk pasidalinę "rusus" ir "vokiečius," ištaišę "žvalgus" ir sulindę iškastuose kareivių apkasuose, pradėjo vieni kitus šaudyti. Pasėkmės buvę tokios, kad vienu ("vokiečių") užmušta, rodos, du už tai, kad šie "rusų žvalgiai" vieną sužeidė. Kad ta žinia įtikėtina, tai patvirtina gyvenimo faktai. Dar man vaikščiojant mokyklon atvažiuo iš kur-tai cirks su galiunais "atletais." Pamates vienas kitas jų galiunų imtines, tuojau sudarė savo tarpė panašias imtynės, kuriomis ilgą laiką žaidė. Tas pat ir su "muštru." Naujokus mokina, manervus darė — žiurėk, ir vaikai, grupės susidarė žyginioja.

A. Antanaitis. **Garleva,** Suv. gub. Garlevos, Veiverių ir Prienų apielinkėse žymiai puolė arklių ir žąsų kainos. Pirmiau tris syk buvo brangiau. Dabar žmonės džiaugiasi pigiau pirksią ir pigiau parduosią. — Del karo nepabaigta tai-

syti naujai statomaj mokyklai nėra kur vaikų mokyti: pagaliaus, paimtas karan ir mokytojas.

Nuo spalio 25 d. ligi lapkričio 10 d. Garlevos raštinėje buvo surašinėjami ukininkų karo nuostoliai.

Šiomis dienomis pradėta taisyti sugriauta bažnyčia. Taisomos sienos, dedamos lubos, sparai ir stogas. Norima pataisyti, kad žiemos laiku būtų kur žmonėms pasidėti. Žmonės iš kaimų eina dirbti prie bažnyčios. Daugelis ukininkų padovanojo lentų ir medžių ir jau gauta kiek pinigų iš izdo jės nuostolių atlyginimui.

Spalio 15 d. per Garlevą nuvežtas į Kauno ligoninę vienas Mariampolės apielinkės gyventojas, sužeistas per muši sprogstančios granatos. Kaip papasakoja, užmušta jo pati ir dvi dukteris. **Simanas, (iš "Liet. Žinių")**

Lavinimas Kuno

Gamtos yra vienas įstatymas, kuris skelbia, kad nevertojimas kokių nors organų arba arba gabumų suteikia lyginai blogas pasekmes, kaip kad blogas jų vartojimas. Nevertojami organai arba gabumai nyksta, silpnėja ir ant galo jokios naudos negali suteikti. Prof. H. Drummond duoda puikų pavyzdį. Jis sako:

"Daleiskim paukščių augintojas surinko pulką jaunikų po jų reprezentuojančių įvairias spalvas jų rasės. Jie susideda iš visokių spalvų, orimų ir palinkimų. Jis nugalbena juos ant neapgyventos salos (kad nepatektų žmogaus intekmei) ir paleidžia į mišką. Jie tenais apsigyvena ir už keliolikos metų ateina savininkas pasižiūrėti. Jis atranda stebėtinai atmainą. Paukščiai, arba, geriau pasakius, jų vaikai persimainė į vienaspalvius. Juodi, balti, rausvi, gelsvi, margi ir dryžuoti — visi persimainė į vienos juosvos spalvos paukščius. Pas tulus, arčiau prisizūrėjus, da galima atrasti liekanas pirminės gražybės, bet tai tik pasparnėse — iš viršaus-gi visi vienai išrodo."

Klausimas, kodėl tie paukščiai nustojo savo pirmutinės gražybės? Aiškiai matosi, kad jie permainė savo gyvenimo sąlygas. Jų spalvų įvairumas priklausė nuo žmogaus rupestingumo, nuo auklėjimo ir civilizacijos. Bet kaip tik tos intekmės tapo prašalintos, kaip tik paukščių pradėta nepaisyti. — Jie vėl pametė savo puikumą ir priėmė tokia formą, kokią kadaisia buvo turėję pranakėjai: iš kurių jie paeina. Tai yra aiški pasekmė nepaisymo.

Sita tiesa vienok yra visuotina: ji valdo augmenis, gyvūnus ir proto pasaulį. Puikios sodnų žemuogės, kurios ačiu sodininko rupestingumui ir auklėjimui tapo permainingos ir tokias, kokiomis jos yra, jei tik būtų nepaisomos, apleistos — ir vėl pavirstų į laukines, iš kurių jos paeina. Tas pats ir su gyvūnais. Paveikslui, šuo yra gana mandagus ir naudingas gyvūnas, bet paleiskit jį į mišką ir už kiek laiko jis pavirs į draskantį žvėrį — vilką, iš kurio šuo tapo išvystytas. Da paveikslas. Kurmis gyvena žemėje, tamsioje, užtat jam akis nereikalingos. Gamta panaikino jas: Kurmio akis nustojo funkcionavusios ir išnyko. Išpjuvus kurmio akis pamatysim, kad jose nėra reikalingų elementų, nėra optimo nervo.

Bet kaip tas įvyksta? Jau išdalies esam pasakę: pagal įstatymo, kad nevertojimas arba nepaisymas kokio nors organo ar gabumo visuomet suteikia negalėjimą tą organą (arba gabumą) vartoti, ir jis nyksta.

A. J. Karalius.
(Tas bus.)

Korespondencijos

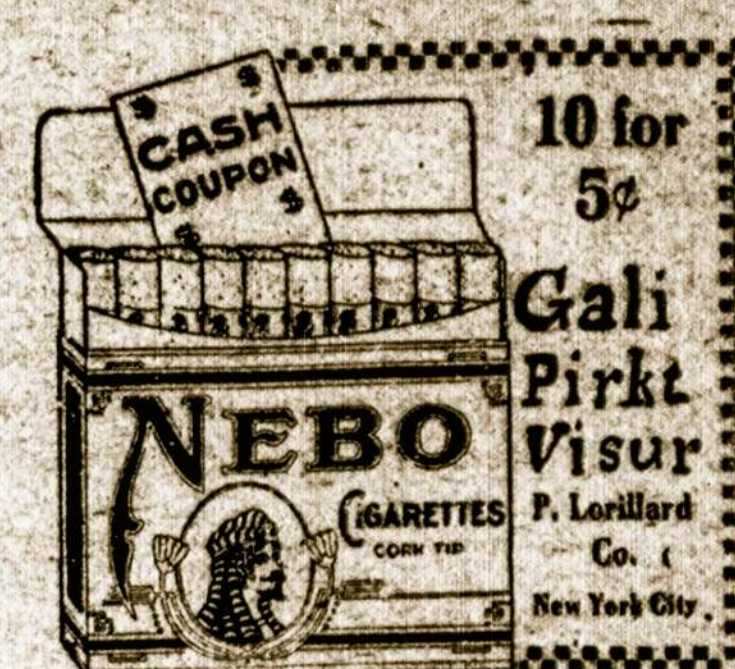
BUFFALO, N. Y.

Suv. Amerikos Valstijose yra miestas Buffalo. Jame šiuo laiku randasi 15,000 armija tik ne kareivių, o bedarbių. Koks padėjimas tos armijos, galima spręsti jau iš to, kad bėgiu vienos tik savaitės buvo kreiptasi, kaip sakė vienas to miesto teisėjų Keeler bent 60 ypatų prie valdžios su prašymu priimti juos į kalėjimą, nes nedarbo vargams kėsti pas juos nebėra jau galės. Ir buvo kreiptasi ne kokių valkatų, girtuoklių, bet žmonių, kuriuos ir pati valdžia pripažinusi, kad jie esą geri darbininkai.

Teisėjas Keeler ir kiti miesto šulai sako, kad geriausias pagelbėjimas tokiame padėjime, tai atidarymas bedarbiams valgyklų, kur jie galės gauti uždyką sriubos. Puikus receptas! Kapitalistų geradėjis! Apvogę darbininką nuo galvos iki kojų, susikrovę sukybėmis sav turtus iš jo prakaito, jie dabar stengiasi pasirodyti labdariais, duodančiais darbininkams maisto uždyką.

Ar tai nesityčiojimas iš darbininko? Ne, po šimts perkunų, darbininkas ne ubagas! Jisai, sukreps kapitalistams milijonus, ne kalėdoja skatikinės sriubos valgyklose. Jisai vieno reikalauja iš kapitalistų — DARBO! Ir to jisai nereikalauja iš jų, jeigu kapitalistai nebūtų apipilę jo, nebūtų atėmę iš jo darbo įrankių.

Bet ką gi kapitalistai?... Jie siulo valgyklas. O tuotarpu išiti tukstančiai mylių įvairių geležinkelio grėšia pavojum kiekvienam, kuris jais važiuoja; tie geležinkeliai reikalauja butinai pataisymo. Čia rastų sau darbo dešimtis tukstančių darbininkų, o kapitalistai jų tuo laiku nei nemano taisyti, mat, toksai pataisymas reikalauja didelių išlaidų (nors taisyt reikės visviena, jei ne šimet, tai kita metą). Kas kita virtuvės. Čia ir išlaidų maž, ir geradariams galima pigiai tapti.

Arba vėl, tukstančiai kurpių, siuvėjų ir kitų amatų darbininkų vaikšto be darbo, iš vienos pusės, ir dar daugiau pusbačių, apdriskusių, sušalusių darbininkų — iš kitos. Rodosi, kas lengvesnio — tik siuti batų, drabužių ar gaminti kitus butinus gyvenimo reikmenis. Bet iš griaužkl! Kapitalistui nėra išrokavimo gaminti tuos reikmenis taip sau uždyką be pelno. Jis verčiau laukia, kol "biznis" pagerės, o tukstančiai vargsta be darbo.

Ir žmogus darbininkas, belaukdamas, to pagerėjimo, pradėdai dar su didesniu nekantrumu laukti kitų geresnių — socializmo laikų. **Joe Good.**

KENOSHA, WIS.

T. M. D. 119 kuopos balius įvyks 16 d. sausio, Columbia svetainėje. Malonėkite visi kenoshiečiai ir apielinkės atsilankyti, nes visas pelnas skiriamas nukentėjusiems nuo karės Lietuvoje. Pradžia 7 val. vakare.

Čia siaučia didelė bedarbė. Miestas suteikė pragyvenimą del 200 šeiminių, o automobilių dirbtuvė The Thomas B. Jeffry Co. Keposha, Wis. sėpia savo darbininkus, kurie dirbo 1914 m., duoda anglių, medžių, groserio apdarų. "Overkuotų" siutų, marškinių, červerių ir t. t. del visos šeimos, vedusiems; gera paspirtis del bedarbių. Jeffry yra francuzas, vienok neskiria tautos sėpia tuos kurie pas jį dirbo. **Kaz. Brazevičius.**

KENSINGTON, ILL.

Neseniai susitvėrė si Lietuvių biznierių Sąjunga patėmijo negerą elgimąsi kompanijų, kurios žiemos laiku rta ledus. Tos kompanijos buvavo pasi-samdo darbininkus per agentus, o vietiniams be arbiams darbo neduodavo. Kurie n-rėjo dirbti turėjo važiuoti ir sipirkti, kaip jie vadina p-mat, toksai pataisymas reika-lauja didelių išlaidų (nors taisyt reikės visviena, jei ne šimet, tai kita metą). Kas kita virtuvės. Čia ir išlaidų maž, ir geradariams galima pigiai tapti.

KAS GERAI ATLIEKA? SPAUDOS DARBUS.

"NAUJIENOS" - UNIJO SPAUSTUVĖ

KODEL?

TODEL, kad Naujienų Spaustuvė įsitaisė geriausias mašinas ir užlaiko atsakąncius darbininkus.

NAUJIENOS pripažįsta Lietuvių Zecerių Są-gą Am., kas reiškia, kad jos neskiriaudžia darbininkų.

TODEL susipratusioji lietuvių visuomenė privalėtų visokių spaudos darbus pavesti Naujienų unijinei spaustuvei ir reikalauti ant tų darbų Liet. Zec. S-gos A. label'io (ženklelio) —

"NAUJIENOS"

1640 S. HALSTED ST.

CHICAGO, ILL.

biznierių, kaip paliudijimą, kad čia gyvena, o ne iš kitur atvažiuoja. Kurie suspėjo, kol reikėjo darbininkų, visi gavo darbą, ir ne vienas, bet šimtai yra dekingi už tą mūsų gerą darbą. O kurie pasivėlino, mes negalėjome gelbėti, nes šioje apieilinkėje yra daugiau bedarbių, negu kiek ten buvo darbo.

Gi "N-ny" No. 2 tulas Knygius nupeikė tokį mūsų rūpestį. Rašo, kad Kensingtono ir Roselando biznierių unija neįgyjo labdarų vardo ir kad šiuo būdu darbininkus, nes ne prie jų lėdaunių pasimirė, kur darbą galima buvo gauti.

Mūsų Sąjunga nėra unija ir mes rūpinamės lautos geroje ir susipažinimu kaimynų. Darbininkų nesuviliojo, nes tos kompanijos ledaunes arti viena kitos, galėjo prie visų pamėginti ir darbą tikrai būtų gavę.

Biznierių S-gos Rašt.
A. Enzbigiel.

HAMMOND, IDN.

Pas mus salūnininkai, kurių yra keturi, taip pat pažįsta bedarbės laikus, kitas jau padėjęs baltą žiurštą, išėjo ant trekių dirbti už "leiberį." Kitas arkli įsitaisęs anglis veža, o kiti kitiokiais bizniais užsiima, nes jau girtuokliai sumažėjo ir mažai kas eina į karčiamą.

Iš vietinės Lenkų parapijos išvyjo kunigo gspadinė, kuri vedėsi save augštesne už kunigus. Pirmiausia dėl jos turėjo prasišalinti trys kunigai, o dabartinis siulė tai gspadinei \$500, kad ji apieistų kleboniją. Parapijonams labai ji buvo įkyrėjus; jeigu kokių reikalų nuedavo žmogus į kleboniją, tai kunigas be gspadinės jokio reikalo nedarydavo.

Taiči vieną vakarą jau sute mus susirinko apie 200 moterų prie klebonijos, pareikalavo kad skubiai prasišalintų gspadinę, o tuo nepadarius ir kunigai bus išvyti. Tą vakarą kunigo namie nebuvo, tai ta panele užsirakino duris, o bobos įniršusios pradėjo laužti ir vėliams įėjo. Ta nabagė pagriebus savo skarmalus smuko per langą; bėgdama parolė toms boboms ana galą, ir pasakė: "Stai jums tas, o man iš jusų yra 3,000 dolerių kišeniui; jus klijauinioj dirbt ir vėl dirbtė, o aš buvau ponis ir vėl buisiu panele."

Bimbos kamendorius, 659 W. 18th St., Chicago, Ill.

Chicagos žinios

AUKOS L. S. F.

8 d.sausio, mes visi gyvenan tie po No. 717 W. 17th St. parėję iš darbo susitarėm paaukauti po keletą centų nukentėjusiems nuo karės lietuviams.

Aukavo: A. Kemtis, W. Kemtis, P. Rutkaickas, L. Gedvila ir A. Whita po 50c. Viso \$2.50. Aukos priimtos ir bus perduotos Liet. Selpimo Fondan. Red.

"GIEDROS" PRELEKCIJA.

Vakar, Henry Booth House, 701 W. 14th St. įvyko pirmoji "Giedros" dr-jos prelekcija.

Skaitė prelekciją K. Baronas, tēmoje: "Baltoji Vergija." Bet ypač puikus buvo muzikalis prorgamas.

Paskaitos pertraukoje griežė p-lė Merrill, pianistė ir p-lė Whitson, smuikininkė — (sve-timtautės). Kiekviena jų puikiai pagriežė po kelis dalykėlius.

Po paskaitos žinomas brolių Sarpalių ir fleitisto Paculat kvartetas ir gi labai gražiai pagriežė kelis dalykėlius.

Zmonių buvo apie 60 ir visi, tikiuos, pasigerėjo tokiu "Giedros" veikimu ir muzika.

I draugiją įstojo 4 nauji nariai, tarp kitų: P. V. Sarpalius ir K. Baronas.

Sekanti "Giedros" prelekcija bus toj pačioj vietoj 24 d. sausio, 2 val. popiet. Skaitys Dr. A. J. Zimontas tēmoje: "Vartai sveikatos." Prelekcija bus iliustruota. Po prelecijai ir gi bus muzika. Tarp kitų dalyvaus Bigeliukai.

Reikia tikėtis, kad šis vakarėlis ir gi bus taip puikus, kaip ir buvusi ir kad vietinė publika skaitlingai į jį atsilankys.

Phone Drover 7800
Valandos: 8 iki 10 ryto, 1 iki 3 po pietų ir 7 iki 9 vakare.

DR. A. J. TANANEVICZ
Gydo Vyrų, Moterų ir Vaikų ligas.

Ofisas ir gyvenimo vieta:
3249 So. MORGAN ST. Chicago.

Ant pardavimo puiki Barber-Sapė.

P. Galazela

AR NORI

gauti DYKAI dvi geras sekas ir katalogus, visokių gerų mamegų statulų ir kitokių visokių dalykų, kurių tu la bel nori, ovedimui kur jau gauti. Jeigu taip, tai atsiusk savo pilną ir aiškiu adresu, o aš tuojau iš katalogo ir tes siunskas tau nusiusiu DYKAI, Adresuok: JUOZAS J. SZLIKAS, (MAGIKAS), 3261 S. Halsted St. Chicago, Ill.

Pirma Cash Krautuve

MELROSE PARK, ILL.
Perkantiems už "cash" duodame markių. Už 1,000 markių gauna \$3.00 tavoru arba \$2.50 grynaus pinigais.

Užlaikome visados šviežią mėsą ir valgomus daiktus. Pagal norą pristatome tavorą į namus. Prašome atsilankyti ir persitikrinti mūsų kainomis.

Kampus Lake St. ir 23-šios Ave. J. ZALIS ir L. ZUPERKA MELROSE PARK, ILL. Tel. Melrose Park 745

Pajieškau brolio Kazimiero Prunkio, Medeikių kaimo ir O-nos Romanavičaitės, Migdoliškių kaimo, Panevėžio pav., Kau no g., taipgi ir daugiau draugų. Kas apie juos žinot, praneškit.

John Prunsky
1106 — 14th Ave Rockford Ill.

PIGIAUSIAS PARDAVIMAS

Parduodu naujausius rakan-dus (forničius) vartotus tik še-šis mėnesius už pusę kainos iš priežasties išvažiavimo į kitą miestą. Gera proga.

J. Charniauskas,
1618 N. Marshfield Ave, 2-ras fl.

Parsiduoda puiki Bučernė ir Grosernė, gerai apgyventoj vietoj, tarp lietuvių, lenkų ir čekų. Taipgi parsiduoda Bučernės ir Grosernės rakandai už la-bai mažą kainą.

536 W. 18th St., Chicago, Ill.

Tel. Drover 7169.

KREIPKITES
PRIE LIETUVIŲ GENERALISKO KONTRAKTORIAUS

Steponas Markunas

Budavoju murinius ir medinius namus. Taisau senus, išpilu 'konkritu' fundamentus ir sildvokus. Visus prie namų darbus atlieku pagal savininko reikalavimą. Dabar laikas apmisiyti, jei kas nari budavoti, palmti gerą kontraktorių.

CHICAGO, ILL.

CARR BROS. WRECKING CO. INC.

PARDUODAME PIGIAI SENAS IR NAUJAS LENTAS, STULPUS IR KITOKI MATERIJOLĄ.

Taipgi maliava, vinis, duris, langus, storą popierą stogams dengti ir t.t.

PHONE YDS. 1294 3003 TO 3039 SO. HALSTED STR.

SUNKŲS LAIKAI

Delei sunkių laikų reikia tau pyti pinigai ir ant drabužio. Gi lima įgyti už \$5 ir biskį bran-giau, siutus ir žieminius plo-čius, išėjusius iš mados arbi-truputį apnešiotus, vertės \$3 ir \$40.00.

S. GORDON,

1415 S. Halsted St., Chicago, Ill.

MILDA TEATRAS

Halsted ir 32-ra gatvė.
VODEVILIUS ir PAVEIKSLAI

Vodevilius permaina: Pan., Ketver. ir Subatoj. Paprastom dienom pir-mas floras 10c, Balkonas 5c

Subatos vakarai ir nedėliomis pirmas floras 15c, Balkonas 10c.

PASKOLINIMO ir BUDAVOJIMO
DRAUGIJA

"ŽIRGVAIKIO"
ATIDARYS

NAUJĄ 19-tą SERIJĄ

Serėdoj, Sausio-Jan. 13 d. 1915 m.

Prasidės 8-tą val. vakare

Sios draugijos mērīs yra pagelbėti įgyti nuosavybę su mažu kapitalu. Pasarga: Susirinkimai P. ir B. D. Z. kuomet gali ir nauji nariai prisirašyt, atsiubuna kiekvieną serėdos vakarą, L. Azuko syet., 3301 Auburn Ave. Kviečia visus KOMITETAS.

LIETUVISKI SOKIAI

Tik-ką išėjo iš spaudos 1 sasiuva 5 lietuviškų šokių muzika del piano, ko musų jaunūmenė seniai pageidavo.

Lietuviški šokiai Sekanti:

1—Suktinis; 2—Polka-Koketka; 3—Agonėlė; 4—Agonėlė; 5—Klumpakojis. Kaina su prisistintinu per pė-tą 50c. Mokestį galima prisūsti pė-čto markėms 2 centinėms, adresuo-jant:

M. J. DAMIJONAITIS

901 W. 33rd St. Chicago, Ill.

Mokiname Angliškai

Visose dalyse Amerikos ir Kanados

Vienintelė amerikoniška mokykla, kuri duoda pilną užtikrinimą išmokyti skaityti, rašyti ir kalbėti angliškai labai trumpame laike, už taip mažą atlyginimą, kad ir bedniausias vyras ar moteris gali užsimokėti. Mokiname per laiskus (korespondenciją) tobuliausiu metodu: kiekvienas išmoka be vargo. Mokiname teipjus kileses dino-mis ir vakarais. Platsnių žinių ratykite pra-

WAITCHES BROS.

1741 W. 47th St. Chicago, Ill.

DOVANA DYKAI

Prieš šventes aš duodu kiekvienam didelį paveiktą aut drobės paveikslą tam, kuris paims pas mane tu-zina kabinetinių paveikslų už \$5.50

PETER CONRAD, Lietuvis Fotografas
3130 S. Halsted St. Tel. Drover 6369 Chicago

DR. THOMPSON

Daktaras ir Chirurgas

BRIDGEPORT, CONN.

1128 Main Street,
Kalbama lietuviškai.

Tel. Haymarket 6212

Dr. W. Yuzskiewicz

Lietuviškas akių gydytojas. Kas turit skaudančias akis arba silpnas, ar galvos skaudėjimą, atsi-lankykit pas

Dr. W. Yuzskiewicz
1024 Milwaukee Ave.
Valandos: Nuo 9 ryto iki 9 vakare;
Nedėliomis nuo 9 ryto iki 3 p.p.

Phone Drover 4247

Dr. J. Jonikaitis

GYDYTOJAS ir CHIRURGAS

Rezidencija: 4613 So. Ashland

Ave. (Towir of Lake).

Valandos: 9—12 išryto

1—3 po pietų

6—9 vakarais.

Laivakortes

į Lietuvą-Rusiją ir iš ten į Ameriką.

Tiesiog be persėdimo.

Laivas "KURSK" išplaukia iš New York į Archangelską šio mėnesio 18 DIENĄ.

KAINA \$47.

Pašportus parupiname

Kreipkitės žodžiu ar laišku prie Valstybinio

Central Manuf. District Bank

1112 W. 35th St., Chicago, Ill.

Siunčiame pinigus. Nuėina gerai.

Imame pilną atsakomybę.

Juozas J. Szlikas

Dabar lankosi rytinėse valstijose, kaip "Naujienu" keliaujantis agen-tas.

Dabar jau jis lankosi Scrantone ir jojo apieilinkėse. Vėliaus lankysis visoje Pennsylvanijos valstijoje. "Nau-jienų" administracijos yra įgaliotas rinkti "Naujienuoms" prenumeratą. "N." Administracija.

J. BRANKIS

dabar lankosi apie New York, Brooklyną ir jo apieilinkes, kaip "Naujienu" keliaujantis agentas.

"Naujienu" administracijos yra į-galiotas rinkti "Naujienuoms" prenu-meratą.

"N-ny" Administracija.

NEPAPRASTOS DOVANOS!
Kas užsirašys per mane dienraš-tį "Naujienu" ir prisūs \$5.00, tas gaus dovanų "Laisvę" arba "Keleivį." t. y. du laikraščius per metus laiko. Tai už \$5.00 galit prie "Naujienu" dar pa-sirinkti vieną iš dviejų laikraščių: "Laisvę" ar "Keleivį." Pinigus siunskite šiuo adresu:

J. Brankis

183 Roehling Str Brooklyn, N. Y.

FILIP SURWILLO

kaipo "Naujienu" agentas yra įgaliotas rinkti "Naujienuoms" prenumeratą Rochesteryj ir jo apieilinkėse.

"N-ny" Administracija.

LIETUVIŠKA APTIEKA

Pilnas Aptiekorius-provizorius iš Lietuvos S. VILIMAVIČIUS

Užlaikau visokias lietuviš-gyduoles, išpildau receptus, kaip amerikoniškus, taip ir krajavų daktarų. Speciališkai duodame patarimus vyrų ir moterų paslaptingose ir užsi-senėjusiose ligose.

Prie aptiekos visada yra ge-ras daktaras ir galite susikalbė-ti lietuviškai. Todel kreipkitės prie savųjų, kur jūs gausite tei-singą patarnavimą.

339 Kensington Ave., Chicago.

Telephone West Pullman 659

Peter Miller, Jeweler

Lietuviškas akinų

pririnkėjas

Egzaminavimas dy-kai. Didžiausias ir pigiausias išparda-vimas. Užkvičiu visus lietuvius ant to didelio X-mas iš-pardavimo auksinų ir t.t.

2256 W. 22nd St., arti Oakley ave. CHICAGO.

Pajieškau darbo prie Bučernės ir Grosernės. Kalbu lietuviškai, angli-kai ir lenkiškai. Esu gerai prie to darbo išsilavinęs. Atsiuaukit šiuo adresu:

John Kazakevics,

1500 S. 49th Ave., Cicero, Ill.

Sausio Menesyje

Yra geras laikas perkelti savo pinigus į tikrai lietuvišką

Banką, kuri žinoma visiems lietuviams netik Chicagoj, bet visoje Amerikoje ir Lietuvoje, taigi:

TANANEVICZ SAVINGS BANK

3249-53 So. MORGAN ST., CHICAGO, ILL.

Ši Banka yra 17 metų senumo ir jos vedėju ir savininku yra žinomas Jonas M. Tananevicze. Šioje Bankoje atras kiekvienas kuomandagiasj patarnavimą.

Už pinigus padėtus prieš 15 d. Sausio men. mokesime procentą nuo pirmos dienos Sausio men.

Tėvai tegu pasirupina išimti bankines knygučes sa-vo vaikams, broliams seserims. kiti savo mylimoms ypa-toms. Galima pradėti taupyti nuo \$1 ir augščiau

Tananevicz Savings Banke parduodama šipkortės į krajų ir iš ten į Ameriką. Taippat siunčiama į Lietuvą pinigai. Pinigų siuntimas gvarantuojamas.

SU BANKINIAIS REIKALAIŠ KREIPKITES Į

Tananevicz Savings Bank 3249-53 So. Morgan St. Chicago.

TANANEVICZ SAVINGS BANK Namai